

PriMus tastaturgenveje

1 Generel betjening

1.1 Standard betjening

Ctrl + N	nyt standard-dokument
Ctrl + O	åbn
Ctrl + S	gem
Ctrl + P	print
Ctrl + A	marker alt
Esc	annuller markering
Back	fortryd sidste handling (Undo)
Ctrl + Z	fortryd sidste handling (Undo)
Ctrl + Y	gendan sidste handling (Redo)
Ctrl + ↑ + F1 til F9	åbn favorit 1 til 9

1.2 Sidevisning

F1	skift mellem horisontal- og enkeltside-visning
F2	zoom ind
F3	zoom ud
F4	tilpas til sidehøjde
F5	tilpas til sidebredde
F9	skift sidevisning (enkeltside, horisontalt, vertikalt)
F11	genopfrisk nodebilledet (genoptegning)
Num 1	værktøjskasse til/fra
Num 2	stemmevindue til/fra
Num 3	formateringsvindue til/fra
Num 4	mikservindue til/fra (også [Shift]+[M])
Num 5	skærmkeyboard til/fra (også [Shift]+[K])
Num 6	værktøjslinje til/fra
Num 7	vis udskrift (sorte noder, ingen hjælpelementer)
Num 0	alle synlige vinduer til/fra
Num ,	fuldskærmsvisning til/fra (også [Ctrl]+[U])
Ctrl + ↑ + G	gitter til/fra

1.3 Afspilning

Mellemrum	afspilning start/stop
P	afspilning pause/spil
Num *	volume op (små skridt)
Num /	volume ned (små skridt)
Num +	tempo op (små skridt)
Num -	tempo ned (små skridt)
↑ + Num *	volume op (store skridt)
↑ + Num /	volume ned (store skridt)
↑ + Num -	tempo ned (store skridt)
↑ + Num +	tempo op (store skridt)
M	metronomklik til/fra

Bemærk: disse tastaturgenveje er kun aktive under afspilning (bortset fra mellemrumstangenten).

1.4 Optagelse/indspilning

↑ + A	realtime indspilning
↑ + S	trinvis indspilning til/fra
←	trinvis indspilning, flyt en takt til venstre
→	trinvis indspilning, flyt en takt til højre
↑	trinvis indspilning, flyt en takt op
↓	trinvis indspilning, flyt en takt ned
Mellemrum	trinvis indspilning, indsæt en pause

1.5 Stykke (takter og systemer)

Num *	indsæt tom takt i slutning af stykket
Num /	slet tom takt i slutning af stykket
Ctrl + B	indsæt tom takt i slutning af stykket
Ctrl + ↑ + B	slet tom takt i slutning af stykket
Num +	tilføj nodesystem
Num -	slet nodesystem
Ctrl + Num +	tilføj standard musikstykke
Ctrl + Alt + Num *	indsæt tomme takter (via dialogboks)

1.6 Tekst

Ctrl + M	metronomangivelse
Ctrl + L	sangtekst
Ctrl + F	fri Tekst
Ctrl + T	tekstafsnit

1.7 Navigation

Alt + 1 til 4	vælg aktiv stemme (1 til 4)
Ctrl + G	gå til (takt/side/øvemærke)
Ctrl + Page Up	til forrige stykke
Ctrl + Page Down	til næste stykke

1.8 Stykke-formatering

↑ + Num *	bredere, en nodelinje mere
↑ + →	bredere, en nodelinje mere
↑ + Num /	mindre, en nodelinje færre
↑ + ←	mindre, en nodelinje færre
↑ + Num +	systemafstand større, et system/side mere
↑ + Num -	systemafstand mindre, et system/side færre
Ctrl + ↑ + +	nodesystem skridtvis større
Ctrl + ↑ + -	nodesystem skridtvis mindre

1.9 Diverse

Ctrl + Mellemrum	+ skift valgmodus mellem noder/takter
Ctrl + R	dublikér valgte takt

2 Valgfunktioner

Disse funktioner er aktive, når mindst én node/pause er valgt (markeret), uafhængigt af om node- eller pause-modus er aktivt (undtagelser er angivet).

2.1 Noder/pauser

C eller K	kopier
Del	slet

2.2 Udklipsholder

Ctrl + C	kopier (kun ved Valg: Takter)
Ctrl + X	klip (kun ved Valg: Takter)
Ctrl + V	indsæt

2.3 Tonehøjde

Ctrl + ↑	et trin højere
Ctrl + ↓	et trin dybere
↑ + ↑	en oktav højere
↑ + ↓	en oktav dybere
Ctrl + ↑ + ↑	en halvtone højere (kromatisk)
Ctrl + ↑ + ↓	en halvtone dybere (kromatisk)

2.4 Tonehøjde, ændring med transponering af stykket

Ctrl + ↑ + ↑	halvtoneskridt op
Ctrl + ↑ + ↓	halvtoneskridt ned

Bemærk: transponering via tastatur fungerer kun, når hele stykket er valgt (lyseblå).

2.5 Pause-position

Ctrl + ↑	et mellemrum op
Ctrl + ↓	et mellemrum ned

2.6 Andre funktioner (kun ved Valg: Noder)

B	bjælke indstilles
H	bindebue indsæt/fjern
L	legatobue indsæt
<	crescendotegn indsæt
>	decrescendotegn indsæt ([Shift]+[<])
O	ottava indsæt
P	pedallinje indsæt
U	halsretning vend om
Z	musiksymboler tilføj

2.7 Taktformatering (kun ved Valg: Takter)

↑ + Num /	valgte takt(er) smallere (også [Shift]+[Pil til venstre])
↑ + Num *	valgte takt(er) bredere (også [Shift]+[Pil til højre])

3 Funktioner for objekter under musen

Til disse funktioner må man klikke og holde på objektet med venstre musetast. Eksempel: klik og hold på et nodehoved, tryk [W] og nodeværdien halveres.

3.1 Generelt

Ctrl + D	duplikering af musiksymboler, fri tekst, metronomangivelser og grafik
S	størrelse (normal/lille) af musiksymboler

3.2 Nodehovede

Q	nodeværdi fordobles
W	nodeværdi halveres
E	punktering til/fra (også [.])
R	sammenlæg med efterfølger (pause eller node med bindebue)
T	del i to
↑ + T	værdien halveres og udvides med pause
A eller H	halsretning vendes
S eller U	skjul til/fra
D	størrelse skiftes (stiknode/normal)
F	nodehovede i parentes til/fra
L	normal/flageolet skiftes
2 til 8	interval tilføjes over (sekund til oktav)
↑ + 2 til 8	interval tilføjes under (sekund til oktav)
G	forslagsnode tilføjes (tryk igen for flere noder). Udseende (streg, buer) bestemmes af indstillingen i værktøjskassen.
D	skråstreg til/fra ved forslagsnode
<	flyt hoved til den anden side af halsen
Z til N	nodehovede sættes (analog værktøjskasse)
K	nodehovedvarianter gennemløbes
Mellemrum	enharmonisk skifte
I	akkord omvendning op
O	akkord omvendning ned
0	punktering skjul/vis

3.3 Pauser

Q	nodeværdi fordobles
W	nodeværdi halveres
E	punktering til/fra (også [.])
R	sammenlæg med efterfølger
T	del i to
S eller U	skjul til/fra
D	størrelse skiftes (stiknode/normal)

3.4 Fortegn

Q	type skiftes (kryds/b/opløsning/ingen fortegn)
W	fjerdedelstone skiftes (fjerdedel/trefjerdedel/normale fortegn)
E	parentes til/fra
R	størrelse (lille/normal)

3.5 Legatobuer

Mellemrum	vend op/ned
Q	spidsere bue
W	fladere bue
A	tilføj knudepunkter
S	slet knudepunkter (musen skal være på et knudepunkt)
D	linjestil (punkteret/stiplet/hel)

Trick: ved vending af legatobuer (mellemrumstaste), sættes den til sin grundform. Så man kan sætte en bue til det normale udseende ved at vende den to gange.

3.6 Bindebuer

Mellemrum	vend op/ned
-----------	-------------

Bemærk: bindebuer skal der klikkes og holdes på med samtidig nedtrykt [Shift]-taste.

3.7 Bjælker

A	vandret bjælke
Y	fjer-bjælker (venstre/højre/normal)
Ctrl	vandret forskydning
↑	parallel forskydning

3.8 Triolklammer

Q	klammer vis/skjul
W	vis deling (tal/forholdstal/ingen)
E	position af tal (under/på klammen)
Mellemrum	skift position (over/under noderne)

3.9 Crescendotegn

Q	mere åben
W	mindre åben
A	spidsen åbnes/lukkes
Mellemrum	omvendes

3.10 Pedallinje

Q	symbol i begyndelsen skiftes
W	symbol i slutningen skiftes

3.11 Arpeggio

Q	retning (op/ned/ingen pil)
---	----------------------------

3.12 Linje

Q	symbol i begyndelsen skiftes
W	symbol i slutningen skiftes
A	bredde af symbol i begyndelsen
S	bredde af symbol i slutningen
E	skift stil

3.13 Taktstreg (grafisk taktstreg)

Q	linjetype skiftes (gennemløb af alle typer)
---	---

3.14 Bjækelinje (grafisk bjælke)

1 til 5	antal bjælker
Q	gennemløber antal af bjælker

3.15 Knækket streg (grafik)

Q	spidsere
W	fladere
Mellemrum	omvendes

3.16 Cifre (fingersætning/strengenumre)

0 til 9	ciffer skiftes
---------	----------------

3.17 Akkordsymbol

Q	grundtonen skjules/vises
W	parantes sættes/fjernes
E	form (firkantet/rund)
Mellemrum	akkorden afspilles

3.18 Bend-symboler (guitar)

Q	betegnelsen skifter
---	---------------------

3.19 Båndnummer (også med linje)

1 til 29	båndnummer sættes
C	capo til/fra
D	linjestil (normal/stiplet)
Mellemrum	retning på krogen (op/ned, også med [H])

1. Trykker man to cifre lige efter hinanden, så tolker PriMus dette som tal større end 9.
2. Nul kan også tastes ind med [$\frac{1}{2}$]-tasten (til venstre for [1])

3.20 Fingersats for guitar

P, I, M	vælg finger (spansk)
A, E	
D, Z, M	vælg finger (tysk)
R, K	

3.21 Guitardiagram

Tab	vælg variant
Mellemrum	akkorden afspilles

3.22 Volteklammer

1 til 9	ciffer sættes
F	fine/folge sættes/skiftes
Mellemrum	slutning åben/lukket, også [Q]

4 Tekstfunktioner

Disse funktioner er aktive, når der arbejdes med tekst (tekstboks er aktiv og musen viser en tekstcursor).

4.1 Generelt

Esc	forlad skrive-modus (det skrevne overtages)
Back	sletter tegnene til venstre for cursor
Del	sletter tegnene til højre for cursor
F8	deling af en sætning ved cursorpositionen

4.2 Cursorbevægelser

←	et tegn til venstre
→	et tegn til højre
↑	en linje op
↓	en linje ned
Ctrl + ←	et ord til venstre
Ctrl + →	et ord til højre
Home	til linjens begyndelse
End	til linjens slutning
Ctrl + Home	til tekstens begyndelse
Ctrl + End	til tekstens slutning

For alle bevægelser af cursoren gælder: holder man desuden på [Shift]-tasten, så bliver teksten hen til den nye cursorposition markeret (henholdsvis udvides markeringen).

4.3 Tekstattributer/formatering af markeret tekst

Ctrl + F	fed skrift til/fra (også [Ctrl]+[B])
Ctrl + K	kursiv til/fra (også [Ctrl]+[I])
Ctrl + U	understregning til/fra

4.4 Udclipsholder

Ctrl + X	klip til udclipsholder
Ctrl + C	kopiér til udclipsholder
Ctrl + V	indsæt indhold fra udclipsholder

4.5 Noder og musiksymboler indsættes

Ctrl + N	node indsættes (via dialogboks)
Ctrl + 2	halvnode indsættes
Ctrl + 3	punkteret halvnode indsættes
Ctrl + 4	fjerdedelsnode indsættes
Ctrl + 5	punkteret fjerdedelsnode indsættes
Ctrl + 8	ottendedelsnode indsættes
Ctrl + 9	punkteret ottendedelsnode indsættes
Ctrl + S	musiksymbol indsættes (via dialogboks)

5 Sangtekst (lyrik)

Sangtekst kan i princippet skrives og bearbejdes som helt almindelig tekst. I tilgift hertil henholdsvis afvigende herfra gælder de følgende tastefunktioner:

5.1 Cursorbevægelser

Ctrl + →	en stavelse videre (også [Mellemrum] eller [Tab])
Ctrl + ←	en stavelse tilbage
Home	til stavelens begyndelse (eller til forrige stavelse, afhængig af cursor-position)
End	til stavelens slutning (eller næste stavelse)
Ctrl + Home	til linjens begyndelse (første stavelse)
Ctrl + End	til linjens slutning (sidste stavelse)

5.2 Specielle tegn

Mellemrum	spring videre
-	bindestreg og spring videre
=	melisme og spring videre
-	forlængelsesstreg og spring videre
Ctrl + -	fast bindestreg
Ctrl + =	fast lighedstegn
Ctrl + Mellemrum	fast mellemrum

5.3 Diverse

Ctrl + A	stavelse markeres
Ctrl + V	indsæt fra udklipsholder
Num +	kopiér stavelse fra linjen over

6 Værktøjskasse via tastatur

Betjening af værktøjskassen:

Den øverste række af taster (1,2,3...) skifter fra venstre mod højre mellem fanebladene.

Den anden række Q,W,E,.. betjener den første række af knapper.

Den tredje række A,S,D,.. betjener de mellemste knapper.

Den nederste række Y,X,C... betjener de nederste knapper.

Dvs. at tasterne på dit tastatur modsvarer placeringen af faneblade og knapper i værktøjskassen.

6.1 Faneblade (ved skjult værktøjskasse åbnes denne)

1	Noder
2	Artikulation
3	Dynamik
4	Ornamenter
5	Instrumenter
6	Tekst
7	Grafik
8	Nøgle
Esc	Noder (hvis andre sider/faner er synlige)

6.2 Værktøjskasse 1: Noder

Q	helnode
W	halvnode
E	kvartnode
R	ottendedelsnode
T	16.-delsnode
Y	32.-delsnode
U	64.-delsnode

SÆRLIGE INDTASTNINGER:

To gange kort efter hinanden: punkteret nodeværdi

Med [Shift]: trioliseret nodeværdi

Med [Shift] og to gange kort efter hinanden: trioliseret, punkteret nodeværdi

I	punktering fra/til
O	dobbelt punktering fra/til
A	bindebueværktøj fra/til
S	legatobueværktøj fra/til
D	normal nodestørrelse
F	stiknodestørrelse
G	forslagsnode
H	streg over forslagsnode fra/til
J	bue ved forslagsnode fra/til
K	gentagelsestegn fra/til
Z	normal
X	skråstreg
C	rude
V	kryds (type 1)
B	kryds (type 2)
N	trekant
M	firkant

6.3 Værktøjskasse 2: Artikulation

Q	staccato
W	tenuto
E	accent

Osv.

De øvrige værktøjssider betjenes efter samme princip.

7 Tastatur-museklik-kombinationer

Museklik sammen med specialtaster. Den specifikke funktion vælges ud fra det sted, der klikkes. Klik, der giver flere mulige funktioner.

VK = venstre klik, HK = højreklik

HK	på et tomt sted: træk og flyt med siden
HK + VK	træk og forstør/formindsk siden
Ctrl + VK	markering af noder/takter
Ctrl + HK	markeringen ophæves
Esc	markeringen(-erne) ophæves
↑ + VK	objekt forskydes (formatering)
↑ + VK + HK	skift modus for forskydning
↑ + HK	slet objekt
ALT + VK	node indsættes (klik mellem bestående noder/pauser)
ALT + HK	pause indsættes (klik mellem bestående noder/pauser)